

## **Liikunnan opetusryhmät yläkouluissa ja opettajien näkemykset ryhmien muodostamisesta**

**Kirjoittajat:** Sanna Palomäki, Nelli Lyyra, Toni Rikkinen & Joona Vaahersola

**Kirjoittajien taustayhteisö(t):** Jyväskylän yliopisto, Liikuntatieteellinen tiedekunta

**Asiasanat:** liikunnanopetus, opetusryhmät, yläkoulu

**Tausta:** Kouluverkon karsiminen ja aikaisempaa suuremmat kouluyksiköt ovat luoneet kunnille painetta lisätä opetusryhmien oppilasmääriä. Lisäksi monissa suomalaisissa yläkouluissa on viimeisen vuosikymmenen aikana siirrytty liikunnanopetuksessa sukupuolesta riippumattomiin sekaryhmiin. Kattavaa tietoa liikuntaryhmien koosta ja sekaryhmien yleisyydestä ei kuitenkaan ole. Tässä tutkimuksessa selvitettiin, millaisissa ryhmissä yläkoulujen kaikille yhteistä liikuntaa opetetaan, ja millaisia näkemyksiä liikunnanopettajilla on opetusryhmien muodostamisesta ja ryhmien koosta.

**Menetelmät:** Aineiston keruu suunniteltiin Liikunnan oppimistulosten seuranta-arvioinnissa (2010) käytetyn kansallisesti edustavan otoksen pohjalta. Tutkimuksessa käytettyyn Webropol -kyselyyn vastasi 73 liikunnanopettajaa 59 koulusta eri puolilta Suomea. Aineiston tilastollisessa analysoinnissa käytettiin ristiintaulukointia, khiin neliö -testiä ja Z-testiä. Avoimet vastaukset analysoitiin sisällönanalyysiä hyödyntäen.

**Tulokset:** Noin 40 prosenttia opettajista ilmoitti opettavansa yläkoulun pakollisilla liikuntatunneilla vain sukupuolesta riippumattomia sekaryhmiä. Molempia eli seka- ja erillisryhmiä opetti myös noin 40 prosenttia opettajista, ja loput 20 prosenttia opetti vain tyttöjen ja poikien erillisryhmiä. Isoa, yli 25 oppilaan liikuntaryhmää opetti 60 prosenttia liikunnanopettajista, ja joka viidennellä opettajalla oli ainakin yksi yli 30 oppilaan ryhmä. Sekä koulun suurempi koko että sijainti kaupungissa olivat yhteydessä suurempiin ryhmäkokoihin liikunnassa. Enemmistö opettajista (57 %) toivoi pienempiä liikuntaryhmiä, ja 52 prosenttia kertoi opettavansa mieluiten erillisryhmiä. Yleisimmin sekaryhmäopetuksen hyötyinä nähtiin tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja erilaisuuden hyväksymisen edistäminen. Haittana opettajat nostivat erityisesti esiin oppilaiden osallistumisen heikkenemisen sekä suuret erot taidoissa ja fyysisissä ominaisuuksissa.

**Johtopäätökset:** Sekaryhmäopetus on yleistynyt selvästi ja suurten opetusryhmien osuus on lisääntynyt yläkoulujen liikunnanopetuksessa verrattaessa vuoteen 2010. Ryhmäkokojen kasvua tulisi hillitä, sillä suuret oppilasryhmät vaikeuttavat laadukkaan ja turvallisen liikunnanopetuksen toteuttamista, ja voivat heikentää myös opettajien työhyvinvointia. Opettajien huolenaiheet sekaryhmäopetukseen liittyen tulee kuulla, ja pyrkiä kouluissa sellaisiin pedagogisiin ratkaisuihin, joilla opetuksen onnistumista ja kaikkien oppilaiden osallistumista voidaan tukea.